

ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

©2024 КУЗЬ В. І.

УДК 657.1
JEL: M41; M49

Кузь В. І. Функціонування системи бухгалтерського обліку в контексті формування інформаційної політики суб'єкта господарювання

Задля отримання суб'єктом господарювання конкурентних переваг існує нагальна необхідність розроблення та затвердження інформаційної політики, що неодмінно приводить до потреби перегляду організаційних, технічних, методичних і методологічних аспектів функціонування системи бухгалтерського обліку суб'єкта господарювання як домінуючої складової інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень. Метою статті є дослідження та обґрунтування підходів до ідентифікації видів інформаційної політики, адаптації до її положень організаційної, технічної, методичної та методологічної складових системи бухгалтерського обліку суб'єкта господарювання. У статті ідентифіковано систему принципів, яким повинен відповідати процес формування інформаційної політики, обґрунтовано потребу її поділу на види задля формування інформаційної моделі, що відповідатиме кожному з них. Визначено вплив положень інформаційної політики на функціонування системи бухгалтерського обліку суб'єкта господарювання. Обґрунтовано необхідність ідентифікації додаткових підсистем обліку задля виконання завдань максималістичної та цільової інформаційної політики, які дають можливість продукувати на завершальних етапах облікового процесу інтегровану звітність, що виступає релевантним джерелом даних для зовнішніх користувачів. Надано теоретичну характеристику (мета; принципи та вимоги; суб'єкт формування; облікове забезпечення; форма та формат; користувачі; звітний період) організаційній, методичній та методологічній складовим процесу формування інтегрованої звітності суб'єкта господарювання. Вказано на інструменти регламентування положень обраної інформаційної політики суб'єкта господарювання, що забезпечить взаємоузгодження її цілей та підходів до оброблення інформації.

Ключові слова: інтегрована звітність, інформаційна політика, інформаційна система, користувачі інформації, система бухгалтерського обліку, стратегічний облік.

Рис.: 2. Бібл.: 9.

Кузь Василь Іванович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (вул. Коцюбинського, 2, Чернівці, 58012, Україна)

E-mail: v_kuz@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6008-7203>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/S-4413-2016>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210157276>

UDC 657.1
JEL: M41; M49

Kuz V. I. Functioning of the Accounting System in the Context of the Formation of the Information Policy of an Economic Entity

In order to obtain competitive advantages by an economic entity, there is an urgent need to develop and approve an information policy, which inevitably leads to the need to revise the organizational, technical, methodical and methodological aspects of the functioning of the accounting system of an economic entity as a dominant component of information support for the process of managerial decision-making. The aim of the article is to study and substantiate approaches to the identification of types of information policy, adaptation to its provisions of the organizational, technical, methodical and methodological components of the accounting system of an economic entity. The article identifies a system of principles that should correspond to the process of formation of information policy, substantiates the need to divide it into types in order to form an information model that will correspond to each of them. The influence of the provisions of the information policy on the functioning of the accounting system of an economic entity is determined. The necessity of identification of additional accounting sub-systems in order to fulfill the tasks of maximalist and target-based information policy, which make it possible to produce integrated reporting at the final stages of the accounting process, which is a relevant source of data for external users, is substantiated. A theoretical characterization (purpose; principles and requirements; subject of formation; accounting support; form and format; users; reporting period) of the organizational, methodical and methodological components of the process of formation of integrated reporting of an economic entity is provided. The tools for regulating the provisions of the chosen information policy of an economic entity are indicated, which will ensure the mutual coordination of its goals and approaches to information processing.

Keywords: integrated reporting, information policy, information system, information users, accounting system, strategic accounting.

Fig.: 2. Bibl.: 9.

Kuz Vasyil I. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting, Analysis and Audit, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (2 Kotsiubynskoho Str., Chernivtsi, 58012, Ukraine)

E-mail: v_kuz@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6008-7203>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/S-4413-2016>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210157276>

Посилення конкурентної боротьби між суб'єктами господарювання потребує вжиття заходів, спрямованих на раціоналізацію партнерських комунікацій, що вимагає розширення меж інформування різних соціально-економічних суб'єктів про фінансово-господарську діяльність, напрями перспективного розвитку, предмет бізнесової взаємодії, іміджеві дії негосподарського характеру тощо. Наведене твердження вказує на необхідність розроблення та затвердження інформаційної політики, що неодмінно приводить до потреби перегляду організаційних, технічних, методичних і методологічних аспектів функціонування системи бухгалтерського обліку суб'єкта господарювання як доміантної складової інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень.

Порушена проблематика формування інформаційної політики суб'єкта господарювання характеризується комплексністю, системністю та міждисциплінарністю щодо пошуку шляхів її вирішення. Значний внесок у розв'язання проблем задоволення інформаційних потреб користувачів через визначення принципів інформаційної політики, способів побудови інформаційних систем і підходів до розширення меж звітування зробили такі науковці, як О. Є. Гудзь [1], В. В. Маковій [1], Г. О. Москалюк [3], Ю. Ю. Ночовна [4], В. Д. Попова [5], М. А. Проданчук [6], І. Б. Садовська [7], Ю. С. Серпенінова [8], Н. П. Юрчук [9], Т. Д. Тонгобаш [3] та інші. Проте, зважаючи на багатоаспектність покладених на інформаційну модель завдань, що виконуються нею в господарських і управлінських процесах, нагального вирішення потребують питання ідентифікації видів інформаційної політики, принципів її формування, підходів із адаптації системи бухгалтерського обліку до прийнятої моделі інформаційної політики суб'єкта господарювання.

Метою статті є дослідження й обґрунтування підходів до ідентифікації видів інформаційної політики, адаптації до її положень організаційної, технічної, методичної та методологічної складових системи бухгалтерського обліку суб'єкта господарювання.

Поставлені цілі досягнуті в ході застосування загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, зокрема для ідентифікації видів інформаційної політики використано методи індукції, дедукції та аналізу; для визначення її впливу на функціонування системи бухгалтерського обліку суб'єкта господарювання – системний, логічний та емпіричний методи; для визначення й обґрунтування адаптаційних змін в інформаційній моделі відповідно до обраної інформаційної політики – методи моделювання та синтезу.

Інформаційна політика суб'єкта господарювання формується під впливом внутрішнього та

зовнішнього соціально-економічного середовища, яке визначає зміст інформаційних запитів та потреб зацікавлених користувачів, є важливим інструментом досягнення конкурентних переваг ведення бізнесу в умовах розвитку інформаційної економіки, що передбачає врахування таких тверджень: «суб'єкти економічних відносин мають доступ та можливість оперативного оброблення даних, які становлять інформаційний інтерес; поряд з цим, вони приймають управлінські рішення в умовах браку релевантної інформації або ж стикаються із бар'єрами, пов'язаними із відсутністю необхідних знань і розуміння окремих явищ та аспектів економічного життя; вивчення інформаційних запитів та потреб суб'єктів економічних відносин сприяє ефективному веденню бізнесу; інформація та знання набувають все більшої ваги як фактори виробництва, виконують в окремих випадках функції капіталу; простежується ідентифікація суб'єктів підприємницької діяльності, головною метою яких є збір, аналіз та надання інформації про погоджені об'єкти, явища та процеси» [5, с. 139]. Такий стан речей потребує раціоналізації процесу ідентифікації релевантних інформаційних об'єктів, застосування ефективних методів оброблення даних, форматів розкриття інформації, а також вжиття конструктивних заходів задля захисту інформації з обмеженим доступом.

Системне виконання наведених завдань можливе за умови визначення та практичної реалізації організаційних, методологічних і методичних складових функціонування системи бухгалтерського обліку, процесу розкриття інформації та комунікаційної взаємодії з іншими суспільно-економічними суб'єктами, які б забезпечували виконання законодавчих приписів, відповідали практичним особливостям ведення бізнесу та стратегічним цілям його розвитку. У даному контексті мову необхідно вести про інформаційну політику суб'єкта господарювання, під якою потрібно розуміти систему дій, спрямовану на управління інформацією. У більш ширшому розумінні інформаційна політика – це спосіб ідентифікації, оброблення, систематизації та узагальнення інформації, що дозволяє ефективно вирішувати господарські проблеми та управлінські завдання. Як стверджують О. Є. Гудзь та В. В. Маковій, «метою інформаційної політики підприємства слід уважати забезпечення ефективного досягнення його бізнесових завдань шляхом: інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень; забезпечення співробітників підприємства актуальною, своєчасною, повною, достовірною, об'єктивною інформацією для вирішення конкретних посадових за-

вдань; запобігання втраті, витоку, перекручуванню інформації; забезпечення швидкого підвищення рівня компетенції працівників до рівня, що дає змогу ефективно вирішувати поставлені завдання; забезпечення постановки завдань співробітникам з урахуванням рівня їхньої компетенції; підтримки інформаційного забезпечення взаємодіючих із підприємством дружніх і нейтральних контрагентів; інформаційної підтримки інтересів підприємства в органах державної влади; інформаційної протидії конкурентам» [1, с. 66–67].

Досягнення наведених цілей забезпечується через формування інформаційної політики з дотриманням таких базових принципів: об'єктивності; релевантності; оперативності; достовірності; доступності; системності; відкритості; збалансованості; захищеності тощо. Під дією даних принципів інформаційна політика суб'єкта господарювання здатна системно ідентифікувати об'єкти, які становлять інформаційний інтерес, передбачає адекватне застосування загальноприйнятих і специфічних методів оброблення інформації, дозволяє використовувати ефективні форми та формати розкриття даних задля задоволення інформаційних потреб користувачів, забезпечує розширення меж звітування, формує імідж відкритості та відповідальності, створює захисні механізми щодо несанкціонованого витоку конфіденційної інформації тощо.

В основі інформаційної політики суб'єкта господарювання лежать обсяги та зміст інформації, що надається користувачам. Саме дані критерії визначають систему методів оброблення інформації, яка застосовуватиметься, а також вказують на тип обраної інформаційної політики. Її можна поділити на такі види:

- 1) *нормативно визначена інформаційна політика* (передбачає ідентифікацію тільки тих інформаційних об'єктів, методів оброблення інформації, підходів до її розкриття, що визначені нормативно-правовим забезпеченням функціонування підсистеми фінансового обліку);
- 2) *мінімалістична інформаційна політика* (спрямована на оприлюднення нормативно визначеної інформації про фінансово-господарську діяльність, розкриття додаткових даних проводиться в контексті задоволення інформаційних потреб тільки внутрішніх користувачів);
- 3) *максималістична інформаційна політика* (розкриття нормативно-визначеної інформації та масиву фінансових і нефінансових даних ретроспективного та стратегічного характеру про фінансово-господарську ді-

яльність і зовнішнє середовище функціонування суб'єкта господарювання в цілях формування позитивного іміджу відкритості перед іншими соціально-економічними суб'єктами);

- 4) *цільова інформаційна політика* (передбачає додаткове цільове розкриття інформації, орієнтоване на окремих користувачів з метою вирішення окремих управлінських завдань).

Прийнята до застосування інформаційна політика суб'єкта господарювання формує його інформаційну систему (сукупність організаційних, технічних, методичних і методологічних складових, які визначають взаємозв'язки між об'єктами задля ідентифікації, оброблення та представлення даних у розрізах, що становлять інформаційний інтерес для користувачів). В умовах розвитку та масштабного застосування в господарських процесах інформаційно-комунікаційних технологій слушним є розкриття змісту інформаційної системи суб'єкта господарювання, яке наведене Н. П. Юрчук: «інформаційна система – взаємозв'язана сукупність концепцій, методів, технологій, технічних і програмних засобів, використовуваних для автоматизації процесів збору, реєстрації, обробки, зберігання та видачі інформації споживачу в інтересах досягнення поставленої мети» [9, с. 54]. Предметною областю інформаційної системи суб'єкта господарювання є його фінансово-господарська діяльність, релевантні дані про об'єкти та дії в зовнішньому середовищі, стан і розвиток яких відображається за допомогою ретроспективної, оперативної та стратегічної інформації.

При формуванні інформаційної політики суб'єкта господарювання та побудові його інформаційної системи важливе значення відіграють організаційні, методичні та методологічні підходи до виконання операцій на основних етапах ідентифікації, інформаційного оброблення даних і розкриття звітної інформації (рис. 1).

Зважаючи на те, що система бухгалтерського обліку залишається базовим продуцентом інформації про фінансово-господарську діяльність суб'єкта господарювання, основним суб'єктом її оброблення є обліковий підрозділ. Проте, беручи до уваги обсяги діяльності та визначену модель управління, даним суб'єктом можуть виступати як сам власник, так і зовнішні суб'єкти – бухгалтерські аутсорсингові чи консалтингові фірми. В умовах обрання максималістичної чи цільової інформаційної політики до участі в обробленні та розкритті інформації залучаються інші підрозділи, які наділені відповідними повноваженнями. Принцип системності

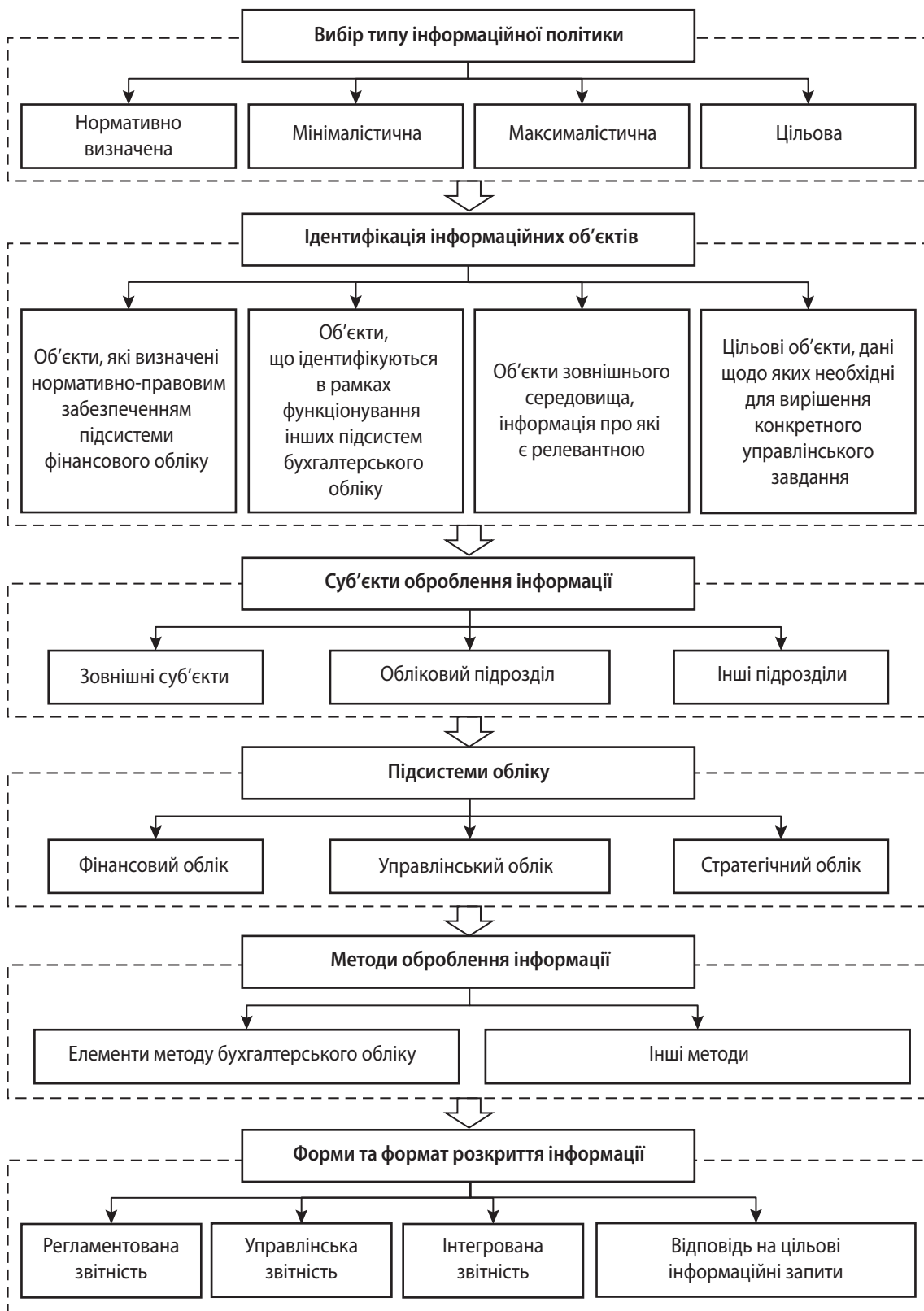

Рис. 1. Вплив інформаційної політики на функціонування системи бухгалтерського обліку суб'єкта господарювання

інформаційної політики передбачає періодичність і регулярність розкриття інформації, що потребує внутрішнього нормативного затвердження способів і методів оброблення даних, а також регламентування форм і формату надання інформації користувачам, що визначає організаційні особливості функціонування системи бухгалтерського обліку та суміжних інформаційних систем.

«Бухгалтерський облік як соціально-економічний інститут, створений для задоволення тих чи інших потреб, для усунення дискомфорту в суспільстві. Інститут бухгалтерського обліку дає можливість членам суспільства задовольнити потреби у необхідній для прийняття рішень інформації та в її професійному поясненні як самими укладачами такої інформації, так і незалежними професіоналами, які працюють у сфері бухгалтерського обліку, і слугує дієвою системою зниження невизначеності та ризиків прийняття цих рішень» [7, с. 214]. Досягнення наведених цілей можливе лише в умовах ідентифікації в інформаційній системі суб'єкта господарювання додаткових підсистем, зокрема управлінського та стратегічного обліку, що орієнтовані на задоволення інформаційних потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів у частині релевантних даних, які не продукуються підсистемою фінансового обліку. Через що існує обґрунтована потреба застосування додаткових методів оброблення інформації та застосування нетипових способів її розкриття.

Підвищення для користувачів рівня релевантності інформації про фінансово-господарську діяльність суб'єкта господарювання та розвиток середовища його функціонування забезпечується шляхом використання суміжних до системи бухгалтерського обліку методів, зокрема системного та ситуаційного аналізу, алгоритмічного моделювання, економіко-математичного моделювання, методів управління, економічного аналізу та контролю тощо. Ночовна Ю. О. за результатами дослідження методологічної бази управлінського обліку, використовуючи інтеграційний підхід, ідентифікує такий набір методів: методи обліку, планування, аналізу, контролю, моделювання тощо [4, с. 162]. Їх застосування дозволяє здійснювати оброблення нефінансової інформації та проводити недокументальне спостереження, виконувати альтернативне вартісне вимірювання з метою отримання даних про альтернативні оцінки об'єктів обліку, здійснювати їх групування, систематизацію й узагальнення в релевантних для користувачів розрізах, формувати ефективну інформаційну модель для системи управління тощо.

Розширення меж методологічної бази для інформаційного оброблення даних характерне при

застосуванні максималістичної інформаційної політики, що вимагає ідентифікації в інформаційній системі суб'єкта господарювання підсистеми стратегічного обліку. «Складність методології підсистеми стратегічного обліку визначена особливостями ідентифікації в ній облікових об'єктів, але, в першу чергу, необхідністю виконання завдань стратегічного управління, що потребує індивідуальних підходів до формування інформаційного забезпечення процесу прийняття стратегічних управлінських рішень» [2, с. 220]. Збільшення кількості облікових операцій у зв'язку із розширенням меж інформування користувачів про стан фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання та перспективи його розвитку підвищує рівень відкритості для залучення інших соціально-економічних суб'єктів до співпраці, що створює позитивний ефект для досягнення стратегічних цілей.

Виконання завдань інформаційної політики суб'єкта господарювання залежить від застосування ефективних форм і форматів представлення інформації користувачам. Якщо при застосуванні нормативно визначеної чи мінімалістичної інформаційної політики можна обмежитися регламентованими формами звітності чи цільовими обліковими показниками для внутрішніх користувачів, то при застосуванні максималістичного її варіанта чи цільової інформаційної політики мову необхідно вести про потребу формування інтегрованого звіту. «Інтегрована звітність – гармонізація фінансової та нефінансової звітності, де узагальнено інформацію про фінансовий стан та результати фінансово-господарської, соціальної та екологічної діяльності, що дає можливість оцінити ефективність прийнятих управлінських рішень та визначити стратегічні аспекти розвитку» [6, с. 25]. До ключових елементів інтегрованої звітності необхідно віднести: організаційну та виробничу структуру; сегменти діяльності; центри відповідальності; систему оподаткування та звітності; податкове навантаження; внутрішні та зовнішні ризики; конкурентів; постачальників і замовників; договірну політику; модель управління; сильні та слабкі сторони; інвестиційну політику; соціальні та екологічні витрати; рентабельність; стратегію розвитку тощо (рис. 2). Дані показники за потреби необхідно деталізувати та за можливості модифікувати для надання їм кількісних характеристик.

Щодо формату задоволення інформаційних потреб користувачів, то для посилення презентаційного ефекту від розкриття інформації суб'єкту її оброблення та підготовки звітних показників необхідно застосовувати різні формати оприлюднення даних (табличний, текстовий, графічний,

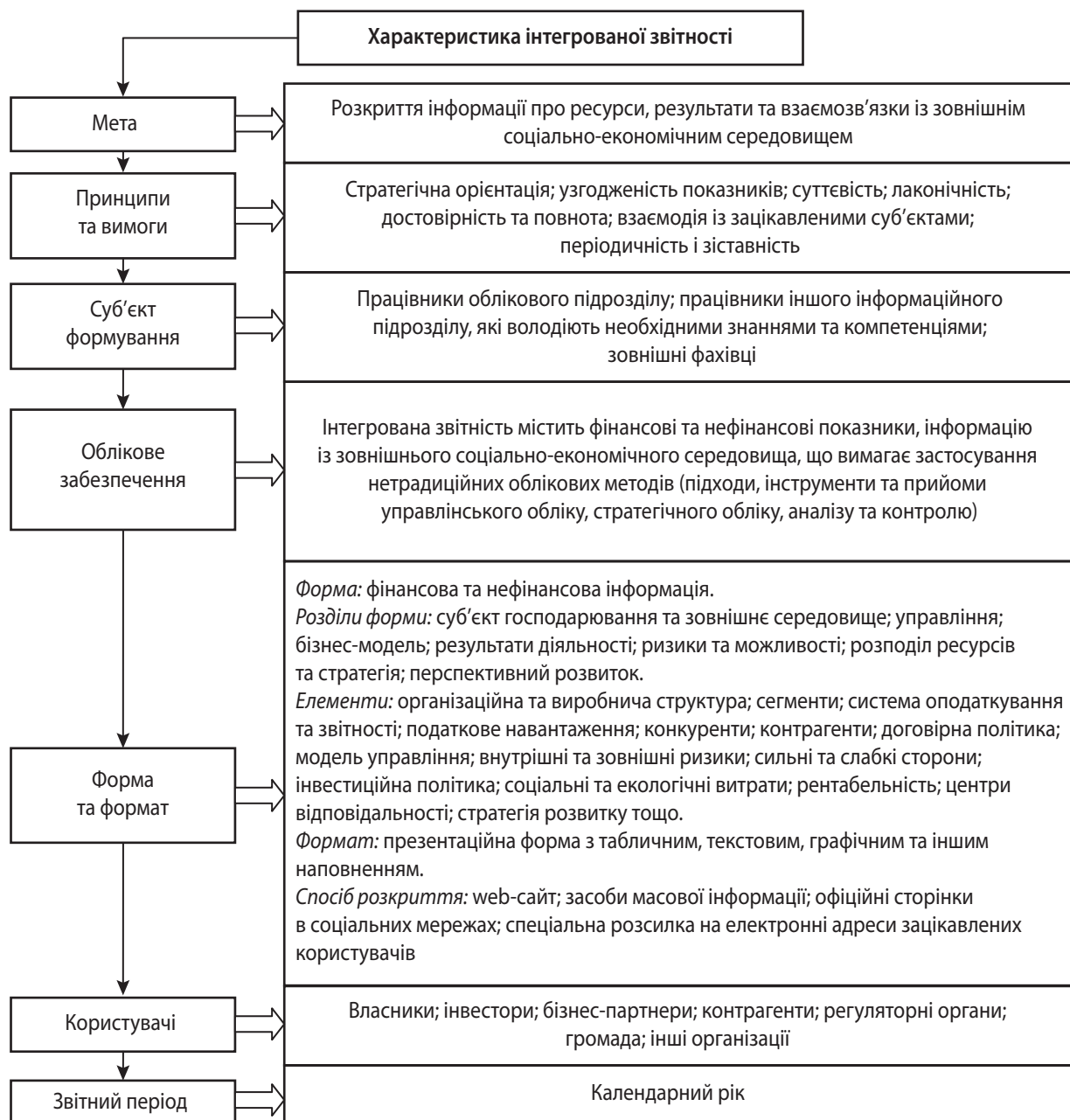

Рис. 2. Характеристика інтегрованої звітності суб'єкта господарювання

комбінований), активно поєднуючи їх. Наведені процедури повинні проводитися з дотриманням принципів суттєвості та достатності для зменшення інформаційного навантаження на користувачів стосовно конкретного факту чи події.

Підходи до обраної суб'єктом господарювання інформаційної політики повинні бути задекларовані у внутрішніх розпорядчих документах, у т. ч. тих, що регламентують особливості функціонування системи бухгалтерського обліку. Розпорядчий документ про інформаційну політику (наказ; положення) повинен містити такі розділи: загальні положення; трактування термі-

нів; принципи; цілі та завдання; підходи до розкриття інформації (правила, способи, повноваження, реагування на недостовірну інформацію тощо); відкрита інформація та дані з обмеженим доступом; прикінцеві положення. Зміст даного документа має бути узгоджений із розпорядчим документом про організацію обліку (наказ; положення) щодо принципів підготовки інформації та способів її розкриття. Нормами розпорядчого документа про організацію обліку деталізуються організаційні, методичні та методологічні складові процесу ідентифікації, оброблення та представлення користувачам інформації. У випадках обрання максималістичної чи цільової інформаційної політики

в даному документі мають бути ідентифіковані відповідні розділи, в яких доцільно наводити перелік додаткових об'єктів обліку, обліково-аналітичні методи, набір звітних показників. Як додатки до даного розпорядчого документа необхідно зазначити форми нерегламентованих звітів з набором показників, які відповідають інформаційним запитам користувачів. Крім цього, окремими положеннями потрібно деталізувати повноваження та завдання посадових осіб суб'єкта господарювання щодо збору та оброблення даних, підходи до комунікації між ними тощо.

Отже, формування інформаційної політики суб'єкта господарювання покликане отримати конкурентні переваги через декларування його відкритості щодо інших суб'єктів соціально-економічного середовища. Досягнення таких позицій потребує не тільки визначення підходів до розкриття інформації та налагодження комунікаційної взаємодії з її користувачами, але й вжиття необхідних організаційних, технічних, методичних, методологічних заходів, спрямованих на адаптацію системи бухгалтерського обліку відповідно до визначених цілей інформаційної політики. Такі заходи потребують ідентифікації додаткових об'єктів обліку, облікових методів, методичних підходів до оброблення інформації та підготовки звітних показників, розроблення нової комунікаційної моделі між суб'єктами, які продукують та обробляють інформацію. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Гудзь О. Є., Маковій В. В. Концептуальні основи формування інформаційної політики підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2019. Вип. 23. Ч. 1. С. 65–69. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/23_1_2019ua/15.pdf
2. Кузь В. І. Концепція стратегічного обліку. *Інноваційна економіка*. 2016. № 3–4. С. 215–221. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1940/Kuz.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
3. Москалюк Г. О., Тонгобаш Т. Д. Звітність як інструмент підвищення ефективності управління діяльністю підприємства. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2022. № 9–10. С. 30–36. DOI: 10.32680/2409-9260-2022-9-10-298-299-30-36
4. Ночовна Ю. О. Сутність управлінського обліку: процесно-функціональний та системний підходи. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Серія «Економічні науки»*. 2010. Вип. 18. Ч. II. С. 159–166.

- URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/0a6f1115-0f06-45cf-b28e-ae8d-d3080a76/content>
5. Попова В. Д., Кузь В. І. Інформаційні потреби та запити суб'єктів економічних відносин. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2017. Вип. 26. Ч. 2. С. 138–141.
 6. Проданчук М. А. Інтегрована звітність – інструмент управління підприємством. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2014. № 2. С. 24–31. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boau_2014_2_5
 7. Садовська І. Б. Реформування управлінського обліку: інституційний підхід. Зимові читання, присвячені видатним вченим в галузі бухгалтерського обліку, аналізу і контролю : зб. тез XI Всеукраїнської наукової Internet-конференції. Житомир : ЖДТУ, 2013. С. 214–215.
 8. Серпенінова Ю. С. Проблеми та перспективи розвитку інтегрованої звітності як засобу додаткового розкриття облікової інформації. *Бізнес Інформ*. 2022. № 1. С. 308–313. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-308-313>
 9. Юрчук Н. П. Інформаційні системи в управлінні діяльністю підприємства. *Агросвіт*. 2015. № 19. С. 53–58. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/19_2015/12.pdf

REFERENCES

- Hudz, O. Ye., and Makovii, V. V. "Konseptualni osnovy formuvannia informatsiinoi polityky pidpriemstv" [Conceptual Bases for the Formation of Information Policy of Enterprises]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriiia «Mizhnarodniekonomichni vidnosynytasvitove hospodarstvo»*, iss. 23, part 1 (2019): 65-69. http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/23_1_2019ua/15.pdf
- Kuz, V. I. "Konseptsiia stratehichnoho obliku" [Concept of Strategic Accounting]. *Innovatsiina ekonomika*, no. 3-4 (2016): 215-221. <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1940/Kuz.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Moskaliuk, H. O., and Tonhobash, T. D. "Zvitnist yak instrument pidvyshchennia efektyvnosti upravlinnia diialnistiu pidpriemstva" [Reporting as a Tool for Improving the Efficiency of Enterprise Management]. *Naukovyi visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*, no. 9-10 (2022): 30-36. DOI: 10.32680/2409-9260-2022-9-10-298-299-30-36
- Nochovna, Yu. O. "Sutnist upravlinskoho obliku: protsesno-funktsionalnyi ta systemnyi pidkhody" [Essence of the Management Account: Process-Functional and System Approaches]. *Naukovi pratsi Kirovohradskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Seriiia «Ekonomiczni nauky»*, iss. 18, part II (2010): 159-166. <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/0a6f1115-0f06-45cf-b28e-ae8dd3080a76/content>

Popova, V. D., and Kuz, V. I. "Informatsiini potreby ta zapyty subiektiv ekonomichnykh vidnosyn" [Information Requirements and Requests of Subjects of the Economic Relations]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Seriya «Ekonomichni nauky»*, vol. 2, no. 26: 138-141.

Prodanchuk, M. A. "Intehrovana zvitnist – instrument upravlinnia pidpriemstvom" [Integrated Reporting Is an Enterprise Management Tool]. *Bukhhalterskyi oblik i audyt*, no. 2 (2014): 24-31. http://nbuv.gov.ua/UJRN/boau_2014_2_5

Sadovska, I. B. "Reformuvannya upravlinskoho obliku: instytutsiinyi pidkhid" [Reforming Management Accounting: An Institutional Approach]. In *Zymovi chytannia, prysviacheni vydatnym vchenym v haluzi*

bukhhalterskoho obliku, analizu i kontroliu, 214-215. Zhytomyr: ZhDTU, 2013.

Serpeninova, Yu. S. "Problemy ta perspektyvy rozvytku intehrovanoi zvitnosti yak zasobu dodatkovoho rozkryttia oblikovoi informatsii" [The Problems and Prospects for the Development of Integrated Reporting as a Means of Additional Disclosure of Accounting Information]. *Biznes Inform*, no. 1 (2022): 308-313. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-308-313>

Yurchuk, N. P. "Informatsiini systemy v upravlinni diialnistiu pidpriemstva" [Information Systems in the Management of Enterprise Activities]. *Ahrosvit*, no. 19 (2015): 53-58. http://www.agrosvit.info/pdf/19_2015/12.pdf

УДК 657:336.71

JEL: M41

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-7-355-362>

ЗМІНА ЯКОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ

©2024 БЕЗРУЧУК С. Л., ПЕТРИШИН Л. П.

УДК 657:336.71

JEL: M41

Безручук С. Л., Петришин Л. П. Зміна якості бухгалтерської звітності в умовах війни

Метою статті є дослідження впливу воєнного стану на забезпечення якості облікової інформації в умовах війни з метою надання рекомендацій щодо її підвищення. Визначено, що якість бухгалтерської звітності особливо зростає в умовах воєнного стану, проте питання забезпечення якості облікової інформації недостатньо вирішені як на теоретичному, так і на практичному рівнях. У статті проаналізовано вплив воєнних дій на якість звітності. Безпосередній аналіз літературних джерел дозволив визначити основні фактори, які вплинули на якість облікової інформації в умовах воєнного стану, а саме: впровадження податкових змін; необхідність зміни в підходах до обліку окремих об'єктів; дотримання принципу обережності при розкритті інформації; небезпека втрати доступу до інформації. Практичний вплив досліджено шляхом порівняння річної звітності за 2022 і 2023 рр. деяких підприємств різних сфер діяльності (АТ «Укрпошта», ПрАТ «Київстар», АТ КБ «Приватбанк», ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат», ТОВ «Сільпо-фуд»). Висвітлено найбільш чутливі статті до воєнних дій, визначені в Примітках до фінансової звітності досліджуваних підприємств. Зазначено, що вплив війни визначається підприємствами по-різному, однак, як не дивно, цьому питанню суб'єкти господарювання приділяють недостатню увагу, висвітлюючи неконтрольовані статті у звітах або формуючи загальні фрази стосовно впливу воєнних дій на підприємство, намагаючись при цьому прикрасити інформацію, що безпосередньо впливає на якість поданої звітності, зменшуює її корисність для зацікавлених користувачів. Обґрунтовано актуальність подальшого дослідження питань, пов'язаних з оцінкою впливу даних показників на якість звітності підприємств.

Ключові слова: якість бухгалтерського обліку, воєнний стан, бухгалтерська звітність.

Табл.: 1. **Бібл.:** 18.

Безручук Світлана Леонідівна – кандидат економічних наук, доцент (Житомир, Україна)

E-mail: bezruchuksl@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7374-7875>

Петришин Людмила Петрівна – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри обліку, аналізу і контролю, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79001, Україна)

E-mail: lydkar@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2124-830X>

UDC 657:336.71

JEL: M41

Bezruchuk S. L., Petryshyn L. P. Changes in the Quality of Financial Statements During the Wartime

The aim of the article is to study the impact of martial law on ensuring the quality of accounting information in the context of wartime in order to provide recommendations for its improvement. It is determined that the quality of financial statements increases especially under martial law, but the issues of ensuring the quality of accounting information are not sufficiently resolved both at the theoretical and practical levels. The article analyzes the impact of hostilities on the quality of reporting. A direct analysis of literary sources made it possible to identify the main factors that influenced the quality of accounting information under martial law, namely: the introduction of tax changes; the need to change approaches to the accounting of individual objects; compliance with the principle of caution in the disclosure of information; the danger of losing access to information. The practical impact is investigated by comparing the annual reports for 2022 and 2023. some enterprises in various fields of activity (JSC «Ukrposhta», PJSC «Kyivstar», JSC CB «Privatbank», PJSC «Poltava Mining and Processing